

Javnost pridobninskih registrov.

Novi davčni zakon z dne 25. oktobra 1896, št. 220 drž. zak. določa v §-u 58. doslovno: »Za vsako davčno družbo je sestaviti pri davčnem oblastvu I. instance davčni register. V ta davčni register je vpisati davek, odmerjen posameznim davčnim zavezancem. Ta davčni register mora davčno oblastvo prve instance razpoložiti 14 dni vsakemu davčnemu zavezanecu na pregled (»durch 14 Tage zur Einsicht jedes Erwerbesteuerpflichtigen offen zu halten«).

To zakonovo določilo so posamezni davčni organi tako tesnosrčno tolmačili, da se mora namen in smoter, koji je hotel zakonodavec doseči po javnosti registrov, na vsak način izjaloviti. Reklo se je namreč: s tem določilom ni še davkoplačevalcu dovoljeno, prepisati si tudi posamezne podatke iz registra ali jih zabeležiti; prepisovati registra zakon ni dovolil, nego samo vpogled; ti davkoplačevalec smeš pogledati v registre, a zabeležiti si ne smeš ničesar, tudi ne, ako hočeš te podatke rabiti samo v svojem rekurzu ali v svojem prizivu.

Pravičnosti taka razlaga ne more ustrezati; le birokratični fiskalizem, ki zmirom dela po stari šabloni, zamore se ogreti za tako preperelo metodo prikrivanja in zatajevanja. Ko je obveljal princip kontingentovanja pridobnine, onda je nesmisel, če se izraz »vpogled« razlikuje in cepi tako, da z »vpogledom« še ni dovoljen prepis registra. Kontingent davka mora plačati posamezna davčna družba; to je jasno. Razdelitev kontingentne svote med posamezne davkoplačevalce preskrbi dotična pridobninska komisija; vsak davkoplačevalec dobi potem plačilni nalog, ki mu vелеva, koliko mora za svojo osebo plačati pridobnine. Visokost davčnega stavka, ki je drugim zavezancem odmerjen, razvidna je iz registra. Proti razdelitvi ima vsak zavezanec pravni lek (priziv) na deželno pridobninsko komisijo. Kako pa naj davčni zavezanec utemelji ta priziv, če mu davčno oblastvo dovoli samo »vpogled« v register, a mu zabrani, da bi si v to svrho napravil beležke iz registra ali prepis posameznih delov? Kdor želi smoter, želei mora tudi sredstvo. Ako je zakonodavec name-

raval jednakomerno in pravično razdelitev kontigentne svote — in drugega ali nasprotnega namena mu ne moremo podtikati — onda ni umestno trditi, da se pravica vpogleda ne vjema s pravico prepisovanja iz davčnega registra. Kaj hasni samo pregled stotine ali še več imen in števil, če si teh imen in števil v svrhu primerjanja prepisati ali zabeležiti ne smem? Ali naj zahtevamo od davkoplačevalca tolike mnemotehnične izurjenosti, da si zapomni nekaj stotin števil in imen na prvi pogled?

Povod mojemu sedanjemu članku dal je nastopni praktični slučaj, ki se je pripetil na c. kr. okrajnem glavarstvu v Ptuj. Kakor znano ima to mesto svojo avtonomijo. Registri glede pridobnine za 1898. leto izloženi so bili, kolikor se nanašajo na obrtnike in zavezance, v Ptuji bivajoče, v mestnem uradu in na okrajnem glavarstvu v Ptuj. Ko je zavezanec prišel na ptujski magistrat ter zahteval vpogled, se mu je ta dovolil, toda tako, da si prepisovati ničesar ne sme, ker je to zabranjeno. Na prigovor zavezanca je opomnil uradni organ, da, če že hoče imeti posamezne podatke glede drugih davčnih zavezancev, naj si jih tako pridobi, da si zapomni kolikor moči dosti imen in števil; naj potem ostavi urad in si pred uradom zabeleži to, kar si je zapomnil, a zopet pride nazaj, da si pretehta potem drugo vrsto imen in števil, katere si naj na zgoraj navedeni način pred vratmi zabeleži; ta način naj se ponavlja tako dolgo, dokler si ne prepiše celega imenika zadevne davčne družbe.

Umevno je samo ob sebi, da je dotični davčni zavezanec tako čudno, bolj smešno, nego li resno manipulacijo odklonil. Pritožil se je torej proti taki utesnitvi zakonovega določila na finančno deželno ravnateljstvo v Gradci. Zajedno pa je poskusil na c. kr. okrajnem glavarstvu v Ptuji svojo srečo. Prišedši v pisarno je zahteval vpogled in ko si je začel zabeleževati posamezne podatke iz registra, ustavi ga višji davčni nadzornik, češ, da to ni dovoljeno. Na vprašanje, s kako določbo da se zabranjuje prepis registra, dobil je odgovor: na podlagi zvršilne naredbe finančnega ministerstva! Ker pa zvršilna naredba k davčnemu zakonu niti z besedico ne omenja, da je prepis zabranjen, zahteval je zavezanec uradno

potrdilo, da se mu je prepis registra zabranil. Tega uradnega potrdila ni dobil, češ, da je zato potrebna — kolekovana prošnja. Dotičniku seveda ni bi bilo do tega, da bi še moral kolekovano prošnjo vlagati za tako potrdilo, nego pritožil se je proti takemu postopanju na višje oblastvo.

C. kr. finančno deželno ravnateljstvo v Gradcu je z naredbo z dne 2. marcija 1898, št. 4366 ukrenilo, da pravica vpogleda v davčne registre v smislu §-a 58. zakona z dne 26. oktobra 1896, št. 220 drž. zak. ne obsega tudi pravice prepisa in izpisa (»dass in dem nach § 58 des Personalsteuergesetzes vom 25. October 1896, R. G. B. Nr. 220 zustehenden Rechte der Einsichtnahme in das Erwerbsteuerregister nicht auch die Befugnis zur Anfertigung von Abschriften und Auszügen gelegen ist«).

Vsled nadalnje pritožbe je finančno ministerstvo stvar rešilo nekako pitično. Z naredbo z dne 4. maja 1898, št. 8746 je bil namreč dotični rekurent obveščen, da je finančno ministerstvo rekurz proti napominani odločbi finančnega deželnega ravnateljstva v Gradcu zavrnilo in to odločbo potrdilo. Ob enem pa se mu je naznanilo, da se je z razpisom finančnega ministerstva z dne 16. marcija 1898, št. 10520 pridobninarjem dovolilo, »da si, pregledovaje davčne registre, smejo napravljati beležke in izpiske, kolikor to ne ovira drugih pridobninskih zavezancev, izvršujočih pravico pregledovanja«.

Umestno tako postopanje nikakor ni; popolnoma ponesrečena pa je stilizacija tega — čudnega ukrepa. Glasi se v izvirniku tako: »Zugleich wird Ihnen jedoch eröffnet, dass mit dem Erlasse vom 16. März 1898, Z. 10520 des hohen k. k. Finanzministeriums gestattet wurde, Erwerbsteuerträgern, welche sich bei der Einsichtnahme Notizen und Aufschreibungen machen, soweit hiedurch nicht andere Erwerbsteuerpflichtige in der Ausübung ihres Rechtes auf Einsichtnahme behindert werden, nicht entgegen zu treten.«

Na prvi pogled se mora vsakemu čuden zdeti dodatek »kolikor to ne ovira drugih pridobninskih zavezancev, izvršujočih pravico pregledovanja«.

V slučaju, ki smo ga zgoraj razpravljali, ni bilo nobenega drugega zavezanca v pisarni, ki bi hotel pogledati v

registre. Sploh pa, če urad misli, da bi drugi zavezanci trpeli škodo, ko si jeden zavezanec prepisuje podatke in dela beležke iz registra, tedaj se temu lahko odpomore na jako priprost način. Registri se naj na uradno desko pribijejo v občni razgled. Kedar si jih jeden prepíše, tedaj drugi zavezanec rajši k prvemu pride, nego v urad, pozvedet vsebino registra. Saj si navadno prihrani pot in čas. A pomenljivo na tej stilizaciji je vzlasti, da finančno ministerstvo dovoljuje to, kar je po našem mnenju že zakon sam ukazal v §-u 58.

Bil bi nevaren praecedens, če se ne bi iskalo pomoči na upravnem sodišči. Korelat imamo v volilnih zakonih za razne zastope. Tudi tam se, kolikor je nam znano, nahaja samo izraz »Einsichtnahme«. A kako bi bilo moči reklamovati izpuščene volilce ali zahtevati, da se upisani volilci izbrišejo iz volilskega imenika, če si reklamant ne bi smel prepisati imen volicev? Ker čujemo, da se popisani slučaj spravi pred upravno sodišče, tedaj pozneje objavimo odločbo tega sodišča.

Dr. A. Brumen.

Pripomnja uredništva. Glede na tesnosrčno razlago §-a 58. naved. zakona so slovenski poslanci deželnega zbora štajerskega že dne 20. februarja 1898 z skupno vlogo prosili finančno ministerstvo pojasnila. Tako so pa povzročili uprav isti ministerski razpis z dne 16. marca 1898 št. 10.520, na kateri se v zgoraj popisanim slučaju sklicuje finančno deželno ravnateljstvo za Štajersko.

Iz pravosodne prakse.

Civilno pravo.

a) Ustavljenje zvršila ali zgolj ustavljenje prodajnega postopanja?

S sklepom z dne 17. januarja 1898, opr. št. E 150/98/1 dovolil je prvi sodnik Francetu L. rubežen in prodajo premičnih, Francetu Z. lastnih stvari. Dne 4. februarja 1898 se je zvršila rubežen, a na 31. dan marca 1898 je bil določen dražbeni narok. Dne 17. februarja pa je vložil zahtevajoči upnik prošnjo, v